



Case Study

Uitvoeringstoets bescherming
slachtoffergegevens bij
Justitie en Veiligheid:
ketenbrede processimulaties
met Engage Process



Ministerie van Justitie en Veiligheid

Inleiding

Hoe bied je betere bescherming aan de privacy van slachtoffers zonder dat dit ongewenste gevolgen heeft voor het strafproces of de positie van de verdachte? Met die vraag startte een project vanuit het Ministerie van Justitie en Veiligheid (JenV). Significant is gevraagd om te onderzoeken hoe de privacy van slachtoffers beter kan worden beschermd in het strafproces.

Significant heeft met behulp van de Engage Process tool onderzocht wat de implicaties zijn van het niet langer standaard opnemen van adresgegevens van slachtoffers in het proces-verbaal van aangifte. Daarbij is gekeken naar de impact op de werkprocessen van alle betrokken partijen in de strafrechtketen, waaronder de politie, het Openbaar Ministerie, de Rechtspraak, Slachtofferhulp Nederland en de advocatuur.

Over het Ministerie van Justitie en Veiligheid

Het Ministerie van Justitie en Veiligheid zet zich in voor een veilige en rechtvaardige samenleving. Binnen het strafrecht is het ministerie verantwoordelijk voor het ontwikkelen van wet- en regelgeving en het waarborgen van een goed functionerende strafrechtketen. De bescherming van de rechten en privacy van slachtoffers heeft daarbij de afgelopen jaren steeds meer prioriteit gekregen.

De uitdaging

Wanneer een slachtoffer aangifte doet bij de politie, werden standaard adresgegevens opgenomen in het proces-verbaal. Dit proces-verbaal vormt het begin van het strafdossier dat uiteindelijk bij de rechter terechtkomt en ook door de verdachte kan worden ingezien. Hierdoor kan de verdachte achterhalen waar het slachtoffer woont. In sommige gevallen kan dit leiden tot veiligheidsrisico's of kan het slachtoffers ervan weerhouden om aangifte te doen. Tegelijkertijd roept het weglaten van dergelijke privacygevoelige gegevens belangrijke vragen op:

- Wat betekent dit voor het strafproces?
- Welke gevolgen heeft dit voor de werkprocessen van ketenpartners?
- Blijft de rechtspositie van de verdachte gewaarborgd?
- Welke informatie hebben organisaties in de keten daadwerkelijk nodig?

PV Aangifte in BVH: As-Is en To-Be

Feit : Eenvoudige mishandeling
Plaats delict : Blaak 31, 3011 GA Rotterdam
Pleegdatum/tijd : Tussen donderdag 12 oktober 2017 om 22:00 uur en vrijdag 13 oktober 2017 om 08:00 uur

Ik, verbalisant, Tester van de Dag 07 (TSTDAG07), medewerker van politie Eenheid Rotterdam, verklaar het volgende:

Op vrijdag 13 oktober 2017 te 12:30 uur, verscheen voor mij, in het politiebureau, Nieuwe Cellencomplex, Vondellaan 55 Arr, 3117 PV Schiedam, een persoon die mij opgaf te zijn:

Achternaam : Aangever
Voornamen : Annemarie
Geboren : 1 maart 1970
Geboorteplaats : Hoogeveen in Nederland
Geslacht : Vrouw
Nationaliteit : Turkse
Adres : Brugstraat 40
Postcode plaats : 7891 AR Klazienaveen

Het verhoor vond plaats in de taal Arabisch (Standaard), begrijpelijk voor de aangeefster en de verbalisant.

Zij deed aangifte mede namens de benadeelde

Achternaam : Slachtoffer
Voornamen : Test
Geslacht : Onbekend
Nationaliteit : Onbekend
Adres : M C Grimberg-Huijserstr 3
Postcode plaats : 3066 JD Rotterdam

en verklaarde het volgende over het in de aanhef vermelde incident, dat plaatsvond op

Feit : Eenvoudige mishandeling
Plaats delict : Blaak 31, 3011 GA Rotterdam
Pleegdatum/tijd : Tussen donderdag 12 oktober 2017 om 22:00 uur en vrijdag 13 oktober 2017 om 08:00 uur

Ik, verbalisant, Tester van de Dag 07 (TSTDAG07), medewerker van politie Eenheid Rotterdam, verklaar het volgende:

Op vrijdag 13 oktober 2017 te 12:30 uur, verscheen voor mij, in het politiebureau, Nieuwe Cellencomplex, Vondellaan 55 Arr, 3117 PV Schiedam, een persoon die mij opgaf te zijn:

Achternaam : Aangever
Voornamen : Annemarie
Geboren : 1 maart 1970
Geboorteplaats : Hoogeveen in Nederland
Geslacht : Vrouw
Nationaliteit : Turkse

Het verhoor vond plaats in de taal Arabisch (Standaard), begrijpelijk voor de aangeefster en de verbalisant.

Zij deed aangifte mede namens de benadeelde

Achternaam : Slachtoffer
Voornamen : Test
Geslacht : Onbekend
Nationaliteit : Onbekend

en verklaarde het volgende over het in de aanhef vermelde incident, dat plaatsvond op

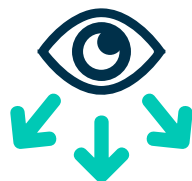
Aanpak: processimulaties vanuit het ketenperspectief en casusgericht

Om de gevolgen van de maatregel goed te kunnen beoordelen, is gekozen voor **ketenbrede processimulaties**. Verschillende organisaties en belanghebbenden zijn betrokken, waaronder de politie, het Openbaar Ministerie, de Rechtspraak, Slachtofferhulp Nederland, de strafrechtadvocatuur en de slachtofferadvocatuur. Met hen is het volledige strafproces, bestaande uit de drie deelprocessen aangifte (politie), opsporing (openbaar ministerie) en vervolging (rechtspraak) in kaart gebracht en stap voor stap doorlopen.

Tijdens de processimulaties werden herkenbare strafzaken gebruikt als **casus**. Deze casussen zijn gezamenlijk met de ketenpartners doorgelopen om per processtap te analyseren:



Waar adresgegevens in het proces worden gebruikt



Welke gevolgen het weglaten van deze gegevens heeft voor verdachte, slachtoffer en procedurele waarborgen



Welke oplossingen mogelijk zijn



Welke implementatie-inspanningen nodig zijn

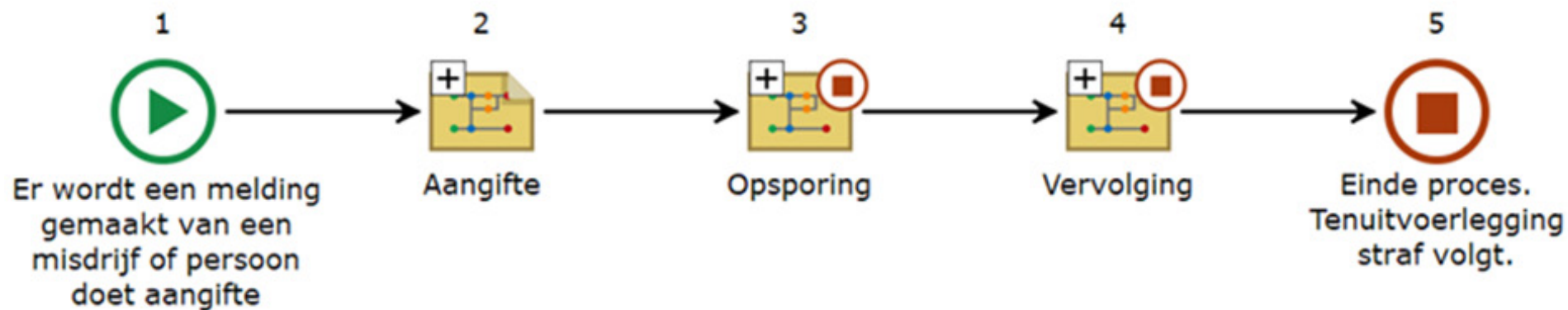
Door het proces vanuit het **ketenperspectief** te analyseren, werd niet alleen zichtbaar wat de impact is voor afzonderlijke organisaties, maar ook in de samenwerking tussen ketenpartners.

Brede vertegenwoordiging van de strafrechterketen in een stuurgroep

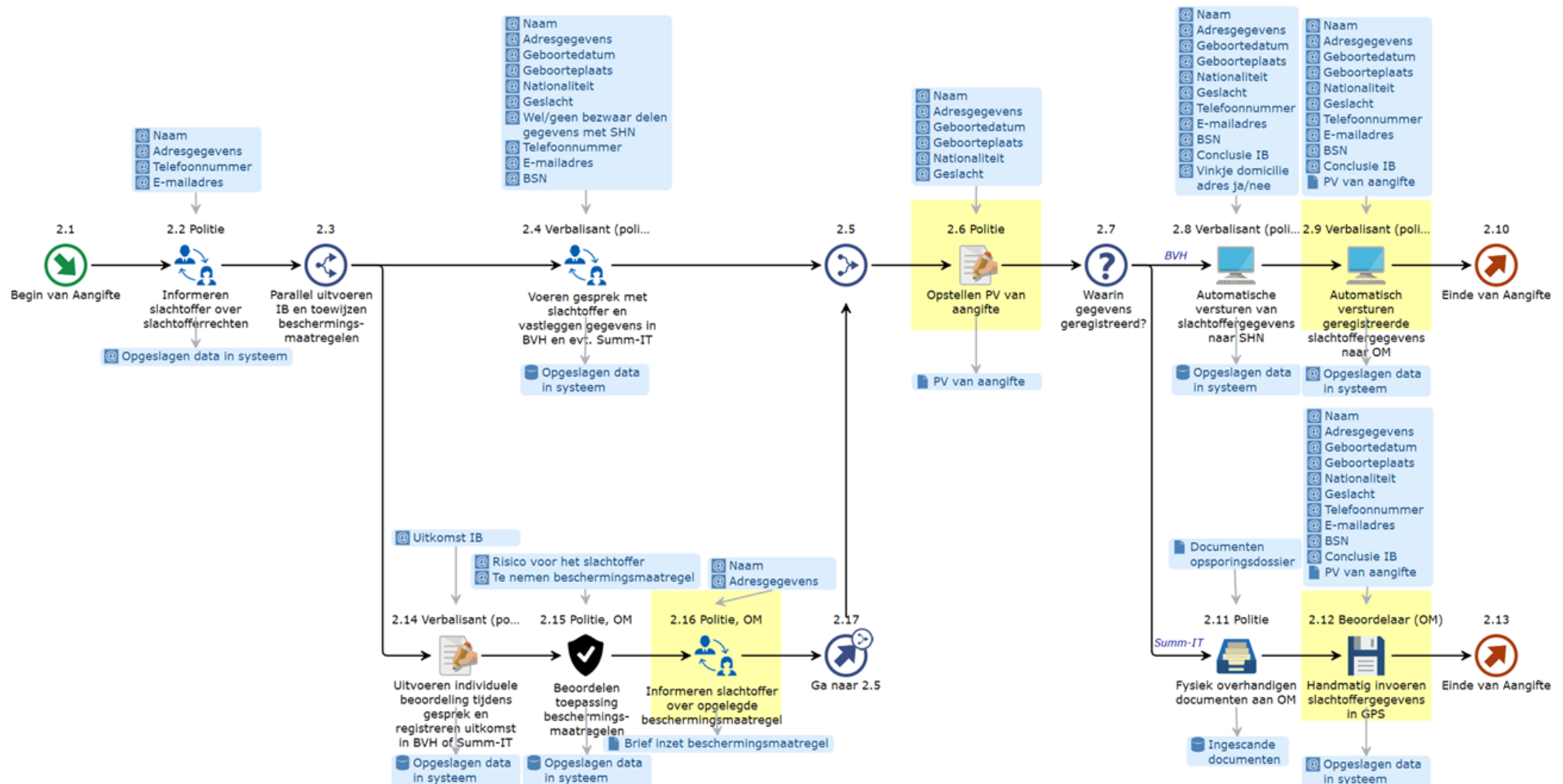
Voor de processimulaties is bewust gekozen voor een brede vertegenwoordiging van functies en rollen binnen de strafrechterketen. Het betrekken van de juiste experts was essentieel voor een gedegen uitvoeringstoets. De stuurgroep speelde een belangrijke rol bij het betrekken van professionals die dagelijks met deze processen werken en goed zicht hebben op de uitvoering. Ondanks de hoge werkdruk bij organisaties zoals de Rechtspraak en het Openbaar Ministerie zorgde de stuurgroep ervoor dat de juiste mensen konden deelnemen aan de sessies. Hun betrokkenheid en commitment waren cruciaal om niet alleen de impact van de maatregel te analyseren, maar ook draagvlak te creëren voor de uiteindelijke implementatie.

Aanpak en inzet van Engage Process bij Justitie en Veiligheid

Om de processimulaties gestructureerd te begeleiden, is gebruikgemaakt van de Engage Process Modeler. Met deze tool konden de processen die tijdens de procesworkshops werden besproken real-time worden gemodelleerd en direct visueel inzichtelijk worden gemaakt voor alle deelnemers op een groot scherm. Hierdoor ontstond een gedeeld beeld van het strafproces en de onderlinge afhankelijkheden tussen ketenpartners.



Engage Process maakte het mogelijk om het strafproces overzichtelijk op te delen in **deelprocessen**, zoals aangifte, opsporing en vervolging. Per processtap werden relevante elementen vastgelegd, zoals de betrokken rollen, input en output van de stap en gebruikte systemen. Tijdens de processimulaties stond de **impact van de maatregel op de werkprocessen** centraal. De uitkomsten van de bespreking in processimulaties over de impact is vastgelegd. Met de waardetoevoegendheid analyse is in één oogopslag zichtbaar gemaakt waar de meeste impact zit (gele processtappen).



De in kaart gebrachte processen werden na de processimulaties gemakkelijk gedeeld via de Engage Process Viewer. Deelnemers van de processimulaties konden hier gemakkelijk opmerkingen plaatsen op het proces of op processtappen via de feedback-module.

Resultaten

De processimulaties gaven helder inzicht in waar en waarom adresgegevens van slachtoffers binnen het strafproces worden gebruikt en welke gevolgen het weglaten van deze gegevens heeft voor de verschillende ketenpartners. Daarbij werd duidelijk waar aanpassingen in processen of werkwijzen nodig zijn en welke implementatie-inspanningen dit vraagt van de betrokken organisaties.

Het Besluit bescherming slachtoffergegevens in processtukken is op 1 juli 2025 in werking getreden. Sindsdien worden privacygevoelige gegevens van slachtoffers in principe niet meer opgenomen in processtukken, tenzij deze noodzakelijk zijn voor een beslissing van de rechter. Hiermee wordt de privacy van slachtoffers beter beschermd en kan de drempel om aangifte te doen worden verlaagd.

Conclusie

Een **casusgerichte processimulatie** vanuit ketenperspectief met behulp van de Engage Process Modeler is een effectieve manier om een uitvoeringstoets te doen. Door het strafproces ketenbreed in kaart te brengen en herkenbare casussen gezamenlijk te bespreken, ontstond **inzicht** in het gebruik van slachtoffergegevens, **de impact van het weglaten** van adresgegevens **en de bijbehorende dilemma's** binnen de strafrechtketen. De kracht van de aanpak met Engage Process ligt in het **gezamenlijk bespreken van processen** waardoor ketenpartners inzicht krijgen in de gevolgen van een beleidsmaatregel voor het gehele strafproces en de impact ervan op de praktijk.



Over Significant

Significant Groep is een advies- en onderzoeksbureau dat impact wil maken bij maatschappelijke vraagstukken. Significant Groep is georganiseerd in de vier ventures APE, Public, Insights en Synergy. Deze ventures zijn de thuisbasis voor verschillende competenties waaronder procesmanagement. Deze competentie zet Significant in de publieke sector onder meer bij uitvoeringsorganisaties. Significant ondersteunt uitvoeringsorganisaties bij hun uitdaging van 'meer doen met minder' en zet zich actief in om te helpen bij dit uitdagende en complexe maatschappelijke vraagstuk. Uitvoerbaarheid is daarin een belangrijk thema en uitvoeringstoetsen vormen daarin een krachtig instrument. Significant heeft ruime ervaring in uitvoeringstoetsen voor verschillende uitvoeringsorganisaties en ministeries.

SIGNIFICANT GROEP

Tel: 088-0023400
Email: info@significant.nl
Website: significant.nl
Kantoor: Parijsboulevard 209d
3541 CS Utrecht



Over Engage Process

Engage Process biedt een eenvoudige en zeer effectieve manier voor het in kaart brengen en analyseren van je bedrijfsprocessen. Het platform is 100% SaaS en stelt je team in staat om processen samen te bespreken, te evalueren en te verbeteren. Door de medewerker op de eerste plaats te zetten, is Engage Process een echte human-centric oplossing. Dit betekent proactief processen verkennen en opnieuw vormgeven in real-time.

Processen vormen de basis voor managementprogramma's zoals compliance, rechtmatigheid, risicomanagement, continu verbeteren en digitale transformatie. Meer dan 300 organisaties in Nederland en wereldwijd zetten Engage Process dagelijks in, waaronder Gemeente Ede, Flanderijn, Provincie Noord-Holland, Woonmeij, Centrada, City of Edinburgh Council, H2O groep, ClZ en SCS Railways.

HOOFDKANTOOR

Tel: +31 20 530 72 80
Email: sales@engageprocess.com
Website: engageprocess.com
Kantoor: Boeingavenue 8
1119 PB, Schiphol-Rijk